

Nr. 5—6.

2. AASTA-
KÄIK

EESTI SPORDILEHT

TALLINNAS, 1921.

Eesti Sportlased läbisõidul Berlinis
wõistlustel.

1500 mt. jooks Berlinis. Jooksevad: esimesena **P. Nurmi** — Soome (Antverpeni võitja 10000 mt. jooksus, **O. Rissanen** — (Soome), **Ernst** — (Saksa), **Kopke** — (Saksa), **J. Villemson** — (Eesti).

Eesti spordi tarbeainete osaühisus

„Esto“.

Spordi abinõud ja kirjandus.

TALLINN

Pikk tän. 47.

Eesti Spordiseltsid!

Meie valmistame kettaid, odasid, suuske, naelkinge, jalgpalle, jalgpallisaapaid, võimlemise kingi j. n. e. - - - - -

Spordiriistade A. S.
(O. Y. URHEILUTARPEITA)

✦ ✦ Helsinki. ✦ ✦

Esitaja Eestis Joh. Villemson.

Nõudke ajalehemüüjatelt ja raamatukaup-
lustest spordi kuukirja

„Õõitleja“.

Talitus: Tallinnas, Pikk tän. 47 „ESTO“.

EESTI SPORDILEHT

II. aastakäik.

Teisipäeval, 1 märtsil 1921. a.

Nr. 5-6 (20-21)

Kuulutuste hinnad:
Kaantel: 2 mark millimeeter
Tekstis: 4 marka „

Eesti Spordileht ilmub kaks korda
kuus: iga 1-sel ja 15-mal. Toimetus
ja talitus on Tallinn, Pikk tän. 47

Üksik nr. 10 marka
Postiga kuus . . . Mk. 23.—
Väljamaale . . . „ 50.—

Harjumaakonna esivõistlused iluuisutamises 6. veebruaril 1921. a.

Pühapäeval, 6. veebruaril s. a. korraldas E. S. S. »Kalev» iluuisutamise võistlused Harjumaakonna esiuisutaja nime peale. Võistlused korraldati E. Spordi Liidu poolt määratud kava järgi nais- ja meesvõistlejale.

Meesvõistlejad olid jaotatud esimesesse ja teise klassi. Vanematele uisutajatele oli koolijooksu kavas kaar ette välja- ja sissepoole ja taha välja- ja sissepoole, (NN 1—4) vahetus kaar, (N5 ab.) kolmik, (N9 ab.) kahekordne kolm, (N10) silmus ja (N14) klammer (N18 ab.). Koolisõidu silmade ülemäär oli 1081. Vabasõit — viis minutit ja hindamise juures võeti arvesse kava raskus ja selle täitmine. Vabasõidu silmade kogusumma oli 81, kasvataja (koef. fit.) — 13,5. Üleüldine silmade arv — 189. Võistlesivad hrd. Tedder ja Hiob (mõlemad Kalev—Tall.). Väljaspool võistlust võttis jooksust hr. Orloffi poolt annetatud kapt. Tõnsoni nimelise rändava auhinna peale hr. Reder (Tartu »Kalev») osa.

Harjumaal esivõistleja nime omandas hr. Tedder 127,4 punktiga; teiseks tunnistati hr. Hiob. Rändava auhinna omandas hr. Reder jäädavalt (144 pk.). Meesvõistlejatele — algajatele oli kavas: kaar ette välja- ja sissepoole, vahetuskaar ja vabasõit 3 min. Võistlesid hrd. Piisa ja Määr («Kalev» — Tall.) ja Raba («Sport»). Esimese auhinna vääriliseks tunnistati hr. Raba 10 punktiga. Teiseks — Määr ja kolmandaks Piisa. Peab tähendama, et algajate nõrk vabasõit kohtunikkude poolt hindamist ei leidnud. Punktid arvati ainult koolisõidu eest.

Naisvõistlejad olid samuti jaotatud vanemasse ja algajate klassi.

Vanematel oli kavas: Kaar ette välja- ja sissepoole, vahetuskaar ja kolmik. Noortele — kaar ette välja- ja sissepoole. Vabasõit kolm minutit. Esimeses klassis

võitis prl. Laane 10,5 pk. ja teiseks jäi prl. Vitolin 8,6 pkt. Teises klassis võitis prl. Reedlich 10,2 pk., teiseks prl. Stamm ja kolmandaks pr. Reedlich.

Paaris jooksus võistlesid kolm paari: Laane — Köppo, Vitolin — Raba ja Stamm — Hiob. Esimesele kohale pääsesid prl. Stamm ja Hiob, kuna teine ja kolmas paar kohtunikkude poolt hindamist ei leidnud: sõidukava oli lihtne ja täitmine ei olnud küllalt kindel.

Sportlased!

Argu puudugu kellegil Eesti Spordi liipuke — sest selle ostmisega võimaldate Eesti osavõtmist järgmistest Olümpia mängudest.

Müügil E. Spordi liidu büroos, Tall. Pikk t. 47.

Harjumaakonna esivõistlused iluuisutamises.
Kohunikkuude üleüldine protokoll.

Kohunikud	Meesvõistlejad I. kl.						Meesvõistlejad II. kl.						Naisvõistlejad II. kl.						Naisvõistl. I. kl.			
	Teder		Reeder		Hiob		Piisa		Määr		Raba		Reedrich		Stamm		Elbing		Laane		Vitolin	
	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht	Pkt. arv	Koht
1 Kapt. Tõnson (Kalev-Tallinn)	59.— 67.—	II	57.5 74.5	I	53.— 54.—	III	5.— —	III	7.5 —	II	8.5 —	I	6.5 3.—	I	5.5 3.5	II	4.5 2.—	III	9.— —	I	6.5 —	II
	127.—		132.—		107.—		5.—		7.5		8.5		9.5		9.—		6.5		9.—		6.5	
2 Filippov (Kalev-Tall.)	61.— 74.—	II	62.— 81.—	I	51.5 60.5	III	6.5 —	III	8.5 —	II	11.5 —	I	6.5 3.5	I	6.— 3.—	II	4.— 3.5	III	14.5 —	I	12.— —	II
	135.—		143.—		112.—		6.5		8.5		11.5		10.—		9.—		7.5		14.5		12.—	
3 Meikov (Kalev-Tall.)	70.5 67.5	II	80.5 81.—	I	69.— 60.75	III	6.5 —	III	13.— —	I	12.— —	II	8.5 3.—	I	6.5 3.—	II	6.5 2.5	III	9.5 —	I	9.— —	II
	138.—		161.5		129.75		6.5		13.—		12.		11.5		9.5		9.—		9.5		9.—	
4 Stn. Vihmann (Kalev-Tartu)	62.— 81.—	II	77.— 96.—	I	54.5 63.5	III	7.— —	III	9.— —	II	13.— —	I	6.5 3.5	II	8.— 4.5	I	5.5 3.—	III	10.5 —	I	8.5 —	II
	143.—		173.—		118.—		7.—		9.—		13.—		10.—		12.5		8.5		10.5		8.5	
5 Villemson (Kalev-Tall.)	53.5 40.5	II	58.— 54.—	I	43.— 37.—	III	7.— —	III	9.— —	II	10.— —	I	7.— 3.—	II	6.5 4.—	I	6.— 3.—	III	9.— —	I	7.— —	II
	94.—		112.—		70.—		7.—		9.—		10.—		10.—		10.5		9.—		9.—		7.—	
Üleüldine summa	127.4	II 10	144.—	I 5	107.35	III 15	6.4	III 15	9.4	II 9	11.—	I 6	10.2	I 7	10.1	II 8	8.1	III 15	10.5	I 5	8.6	II 10

Harjumaakonna esivõistlused kiiruisutamises 12.—13. veebruaril 1921. a.

Wõistleja nimi	Missugusest seltsist	500 m.		1500 m.		5000 m.		10000 m.		Punktide arv	Auhind
		Tagaj.	Koht	Tagaj.	Koht	Tagaj.	Koht	Tagaj.	Koht		
Rubli A.	Sport	55.9	3	3.15,8	5	11.09,6	5	25.8,0	6	19	V auh.
Silba	Kalev	60.3	6	3.10,9	3	11.04,8	3	23.28,7	3	15	IV „
Jätsa	„	58.7	5	3.18,4	6	11.19,8	6	24.57,3	5	22	VI „
Jussi	„	58.4	4	3.14,3	4	10.51,0	2	23.39,6	4	14	III „
Einmann, V.	„	—	—	—	—	12.21,1	8	—	—	—	—
Burmeister, C.	Sport	50.7	1	2.47,0	1	9.47,9	1	21.08,0	1	4	I „
Ernesaks, A.	Kalev	—	—	—	—	11.31,9	7	—	—	—	—
Jek, J.	„	54.9	2	3.06,1	2	11.05	4	23.28,3	2	10	II „

Kuidas Gotch maadlejaks ja ilmameistriks sai.

Kui Frank Gotch Chicagos viibis, kus tal Chicago maadlemise klubis Jim Calviniga võistlus oli, siis läks mul korda ilmameistriga pikemalt juttu ajada ja tema üle teateid saada. Minu küsimise peale: nooruspõlve, kui ka maadlemise karjääri Kuidas oled sa mõtte peale tulnud maadlejaks hakata? — vastas ta: Samapärast, Samson, nagu sinagi: sellepärast, et ma noorelt väga tugev olin ja juba 15-aastaselt võisin iga töolist minu isa mõisas maadlemises maha panna; ka olin ma oma vanematest vendadest palju tugevam.

Meie ümberkaudsetes mõistates räägiti palju selleaegsest ilmameistrist mõisnikust Burnsist, ja minu kõige suurem tahtmine oli seda meest isiklikult tundma õppida, seda rohkem, et ta meile õige lähedal elas. Viimaks läks mul korda ilma minu isa teadmata Burnsiga kokku saada. Minu isa ümberlökkamata vaade oli see, et ainult tugev talupoeg on auväärt liige inimeste seas.

Kohe esimesel kokkusaamisel tegin ma temale ettepaneku minuga maadelda. Ta oli kohe nõus ja mõne sekundi pärast nägin ma selili lamades sinist taevast enese kohal. See kiire kaotus oli mulle õpetuseks ja näitas, et ma maadlemises alles veel õige vilets olen. Siiski ei jätnud ma järele, nii sagedasti kui võimalik, Burnsi juure sõitmast ja herjutamast. — Frank Gotchi ema, väga agar 83-aastane inimene, jutustas mulle pojast järgmise loo: Kui meie mõtlesime, et meie Frank hooliga tööd teeb, oli ta hoopis Burnsi juure sõitnud; siis hoolitsesin ma alati selle eest, et isa sest midagi ei teaks, sest poeg oli alati väga hoolas ja hea.

Minu õpetaja meeleheaks, nii jutustas Gotch edasi, tegin ma suuri edusamme ja sain ikka tugevamaks ja tugevamaks maadlejaks ilma isa teadmata. Kui ma 19-aastane olin, siis maadlesin ma esimest korda avalikult selleaegse championi Jim Hustoniga. Panin ta kerge vaevaga maha ja võitsin 150 dollarit. Isale raha näidates mõtlesin, et ta nüüd mulle luba annab maadlejaks hakata. Kuid see ei lükanud isa vaateid ümber: See on hea, mu poeg, raha võid panka panna; mina loodan, et sa niisugust rumalust enam teistkorda ei tee. Jääd mõisa, ja sellega on lori lõpetatud.

Isa kõne mõjus halvavalt minu harjutuste peale, kuid varsti tulin ma teisele otsusele, kui naabrite käest teada sain, kuidas isa nende vastu minu esimese maadlemise kohta rääkinud oli. Oma kodu üles ta oma sõpradele: Olete teie kuulnud, kuidas minu Frank selle Hustoni, tugevama mehe ilma, kinni haaras ja maha virutas? Mina arvan, et noormees kõiki maha paneb, kui nad aga matile tulevad. Nüüd teadsin ma, et asi paremaks läheb, et isa varsti nõus on, milleks muidugi ema, kes minu poole hoidis, suuresti kaasa mõjus. Peale minu võitu John Peningi üle, andis isa mulle luba maadlejaks hakata.

Häid. tagajärgi saavutasin suuremalt jaolt just selle läbi, et maal värske õhu käes olin üles kasvanud ja juba väiksest tugevasti tööd tegema hakkanud. Trainee-riima hakkasin tõsiselt ja alkohooliga jookisid tarvitasin alati mõõdukalt, selle peale vaatamata, et igapäev üks ehk kaks klaasi õlut hea maitseada lasin.

Minu küsimuse peale, kes viimase nelja aasta jooksul tema kõige tõsisem vastane oli, vastas Gotch: Georg Hakenschmidt, kes mulle 1908. aastal õige palju peavalu tegi. Spõshko kohta ütles ta, oleks see mees Ameerikas hea treneri hoole all üles kasvanud, siis ei oleks teda keegi võitnud. Kui ma küsisin, mis ta nüüdsest kuulsamatest maadlejatest arvab, siis vastas ta naeratades: Igauhte tean ma, nagu Romanoff, Smeikal, Petersen, prantslane Cazeaux, aga sinust, armas Samson, pean ma ütlema, et kahjuks kukkusid sa meie maadluse ajal nii kõvasti pea peale, muidu, võib olla, oleks sa enk minu ilma-meistri nime ära võtnud. Sealjuures patustas ta mulle naeratades öla peale. Ma tõendasin talle, et ma ilmaski ei saa püüda ma temalt ilmameistri nime ära kiskuda,

nii et ta minu poolt võib alati rahule jääda.

Mõnest indiaanlasest, kes Ameerikas maadlemises ülesastusid, ei pidanud ta suurt midagi; ta ütles, et nad siinamaale ei ole veel midagi iseäranis tähtsat näidanud. Uks ainuke vastane, keda Gotch väga tõsiseks pidas, oli ilmameister Jess Petersen, kes kolmekuulise Ameerikas viibimisega väga kuulsaks ja kardetavaks sai oma suure jõu poolest ja õige ruttu Ameerika vabavõitluse (catch as catch) ära õppis. Gotch seletas mulle, et ta Pederseniga tahab maadelda niisamasugustel tingimistel, nagu ta ilmameistri Hakenschmidtiga maadles, ja et ta enne tahab veel hoolega harjutada.

Samson. (A. V.)

Puhas õhk.

See on igauhele teada, et puhas, mitte-tarvitatud õhk, milles palju hapnikku on, mitte üksi sellepärast kasulik ei ole, et ta tolmu ega haiguse idusid ei sisalda, vaid ka sellepärast, et temas on palju hapnikku, mis üks tähtsamatest ainetest, mida meie endi elus väga palju tarvitame. Ta on meile toiduks; teeb meid tugevamaks ja elavamaks. Teda tarvitame meie igal ajal: päeval kui ka ööl. Toiduta võime meie nädal elada, joomata mõne päeva, kuna hingamata mitte viit minutitki. Sellepärast pange tähele missuguses õhus teie viibite ja püüdke rikutud õhust eemal hoida.

Iseäranis tähtis on siis puhas õhus viibida, kui kehalisi harjutusi tehakse, sest nüüd töötavad kopsud palju tugevamini, ja kui õhk puhas ei ole, võivad kahjulikud õhuosad meie kopsudesse tungida ja ka meie keha ei saa tarvilisel määral hapnikku. Sellepärast hoidke, et teie liig väikestes, suitsustes ja tolmustes ruumides jõudupingutavaid ja vältavaid harjutusi ei tee, sest see mõjub halvasti kopsude peale. Ehk see küll esiti välja ei paista, aga pika-peale annab ta ennast tunda. On aga kopsud korra vigastatud, siis on arstimine juba raske ja tihtipeale muutub haigus pikaldaseks, mis suuremalt jaolt surmaga lõpeb. Iga aasta sureb meil, Eestis, palju rohkem inimesi õhu kui toidu nälga. Kui keegi toidu nälga sureb, siis lüüakse lehes lärmi, kui aga mitutuhat õhunäljast inimest surevad tiisikusse, ei pane paljud seda täheleegi.

On tähele pandud, et inimesed, kes

värskes, puhtas õhus viibivad palju elavamad, tervemad ja tugevamad on, kui need kes suurtes tööstuse ja kaubanduse linnades elavad. Tähtsamateks tervise hoidjateks niisugustes suurtes linnades on suured pargid ja spordiväljad. Nad on nagu kopsud, mis niisugusele suurele organismile värsket ja puhast õhku peavad muretsema. Et meie nende parkide ja ehitamata maade tähtsusest tervise kohta selge pildi saaksime, toon teile näituseks mõned arvud, mis lehest „Revue de Paris“ võetud. Need arvud näitavad suremist tiisikusse Pariisis, Londonis ja Berliinis. Need on protsentides välja arvatud ja vabade maadega, s. o. maadega, kus peal ehitusi ei ole, võrreldud. Need arvud on järgmised: Londonis, kus 14°/_o vabasid maid, on surevus tiisikusse 1,9^o/_o, Berliinis kus 10°/_o vabasid maid, on surevus 2,2^o/_o, kuna Pariisis, kus ainult 4,5^o/_o ehitusteta maad, surevus tervelt 5,1^o/_o peale ulatab. Need arvud ütlevad meile selgesti, et neis kohtades, kus inimesed harvemalt elavad, kus rohkem värsket õhku, seal ka surevus tiisikusse palju vähem.

On palju perekondi olemas, kes korralikult elavad, söögi, riiete ja ihu eest hoolitsevad. Need paluvad: anna meile meie igapäevast leiba, aga endi toa õhu eest nad ei hoolitse. Seda on taevataat neile külluses annud, selle eest ei ole neil vaja maksta ja sellepärast ei saa nad ka puhta õhu väärtusest aru. Nad hoiavad endi toad tuulutamata ja viibivad rikutud õhus. Ei ole midagi vastikumad, kui riku-

tud õhus elada. Kui meie niisuguse inimese juure sisse astume, siis paiskab meile paks vastik lõhn vastu.

Mõned inimesed, kes mõtleavad sellega kokku hoida, kui nad endi tubasid ei tuuluta, eksivad suuresti. Sest täiesti puhas õhk läheb rutem soojaks, kui paks, rikutud õhk, ja kelle pea vähegi töötab, see ütleb varsti, et puhas õhk soojuse-osakesi kergemini vastu võtab, kui paks rikutud õhk.

Sellepärast — aknad lahti! Iseäranis talvel, kus lambid meie õhku rikuvad. Kui külm vähegi lubab, peetagu aken öösel lahti või praakil. Tubasid, milles päev läbi elatakse, peab kõige vähem kolm neli korda päeva jooksul tuulutama. Kõik sportlased ja ka teised, kes endi jõudu ja töviljakust tõsta ja hoida tahavad, peavad alati püüdma puhtas õhus viibida.

A. Veiss.

Eesti esivõistlused kiiruisutamises 1921. a. peale.

Osavõtjad pahemalt paremale poole: Treiberg, Jek, Jätsa, Vilba, Martin, Einmann, Kiisverk, Meos ja Burmeister.

Kodumaalt.

Sport Järvamaal.

1918. aastal peale ilmasõja lõppu võttis sinne sport mitmeaastase seisangu järel jällegi hoogu. Korraldati mitmed võistlused, võeti osa Eesti esivõistlustest Tallinnas, peeti ära rida õhutus-võistlusi ümberkaudu maal. Uhesõnaga «stoos» oli hea, vaatamata okkupatsiooni aja raskuste peale. Seal puhkes sõda enamlastega. Visati kõrvale odad ja ketad, haarati püss, astuti maleva ridadesse kui üks mees, kindlas tahtmises isamaa eest võidelda, kasutada sportis saavutatud sitkust ja vastupidavust. Mitmed Järva (Soontaga) spordimehed jätsid oma elu vaenuväljale, kelledele meie järeljäänud hüüame: «vaba isamaa muld kata teid helalt!»

Lõppes sõda, tuli 1920. aasta suvi, Järva sportlased ei suutnud endid veel lahti raputada sõja mõjust. Valitses endine vaikus, nagu sõjapäivil, ehk küll ajajärk väga põnev oli sportlastele, eelseisvate Antverpeni Olümpia mängude tõttu. Võiks ainult nimetada paari jalgpalli võistlust, mis Paides ja Türil sõjaväelaste vahel ära peeti.

Käesoleval talvel avas «Maleva», siiaajani ainukene sportline organisatsioon Järvas, oma tegevuse, kuid oli sunnitud ainelise jõu puudusel mitmeti oma tegevuskava piirama. Asutati liuväli, kuid see ei jõua ennast tasa teha.

Viimast asjaolu tuleb küll sellega seletada, et Paides, kus umbes 3000 elaniku, kaks liuvälja on. Teine konkureeriv, rohkem isikliku jonniga sünnitus kui spordi

mõtte kandja, puhkab nüüd küll juba rahus, Tooma tuisust maetuna, kuid siiski on ta palju takistanud sportlist edenemist, sünnitades lõhesi seltskonnas Spordi elus peaksid sarnased nähtused kaduma, sest nõnda ei jõuta meie sporti tarvilikule kõrgusele tõsta. Edaspidi soovitaksin rohkem ühtmeelt.

Sügisel pööras «Maleva» sõjaväe varustusvalitsuse poole palvega suusajaama asutamiseks suuske saada, kuid sai eitava vastuse, mille tõttu seda suurepäralist sporti nüüd ainult üksikud ajada saavad, kel õnn on olnud endistel aegadel suuske omandada.

Nüüd asub selts ka tubase spordi alal tegevusse. Muu seas korraldatakse lähemal ajal võimlemise kursused haridusministeeriumi spordinstruktor K. Saare juhatusel, mis esimesed sellesarnased Paides oleksid.

Eelolevaks suveks on seltsil suurem ja laialisem töökava ees kui kunagi enne. Nimelt ootab uus spordiväli ehitust ja korraldust, mis üheks paremaks ja ilusamaks Eestis töötab saada. Väli asub kenal jõe kaldal, lakkavate heinamaade keskel, ilusa metsatuka lähedal; lahus igasugusest liikumisest ja äripäeva karest. Tingimised, mis võimaldavad kõige viisakalt ja laialdasemalt, selle sõna tõsisel mõttes, sporti ajada, kesk avarat loodust.

Kuid ka siin jääme küsimuse ette seisma, kas suudame seda läbi viia, välja aja ja nõuetekohaselt ehitada. Puudub ju väiksel provintsi seltsil selleks jõud. On nii mõndagi püütud sel alal ära teha, on samme astunud raha saamiseks, kuid kõik sarnased katsed on tagajärjetaks jäänud. Uhelt poolt seletati isegi, et sarnaseks otsarbeks, kui spordiväljade asutamine, millega seltsid ise väga hästi omal jõul korraldada saada, mingit abi ei anta. Muidugi võeti siin vist mõeldupuuks pealinna seltsid, kes ise enestele väljad on soetanud, kuid pole jällegi olusi silmas peetud, milles provintsi peab töötama. Kahju! — Vabariigi valitsus peaks küll siin seltsidele appi tulema oma toetajat kätt pakkudes spordiväljade ehituse suhtes, sest asjal on tõsi-riikline tähtsus.

Peale seda on veel Kirnas spordi selts asumisel, mida küll kui esimest sellesarnast maal rõõmuga tervitama peab. Kirnas aeti sporti küll juba 1913. ja 1914. aastatel, kuid sõja tõttu soikus asi ka siin. Nüüd on aga Kirna sportlased nõnda kauzele jõudnud, et seltsi põhikiri kinnitusele saadetud. Tõeste rõõmuga peab vaatama tulevikku, kui sarnased nähtused maal üle-

uldiseks saavad, mil' külatänavatel ketas keerleb ja oda vihiseb, mil' noorus löbu spordis leiab, loobudes «karapitest» ja alkoholist. Siis vast tuleb silmapilk, mil' võime hüüda: hoidke alt ameeriklased ja suguvennad soomlased, ka Eesti poisid näitavad teile oma reite väledust ja käsi-varte võimu.

Soovin omaltpoolt Kirnalastele head tervist ja püsivust truuks jääda oma suurele ettevõttele, kui ka noorele seltsile edu «Malevaga», kui vanema s.-seltsiga Järvas, käsikäes töötamiseks.

Paides, 6. veebr. 1921.

Joh. Pürn.

Järvamaa spordiselts „Maleva“

on peale pikka sõjaaega asunud jälle oma endisele laiale töökavale. Endised tegelased on sõjast tagasi ilmunud ja seltsi ümber on kogunud suurearvuline liikmete kogu. Praegu on Paides mitmekülgne sporditegevus alanud, iseäranis talvespordi alal: liuväli on peale mitmekordsete sulade rikkumise jälle korras ja varsti saab parem kelgumägi korda, mis kõikidele maksuta tarvitada. Raskusi teeb tänava ainult hääde suuskade saamise küsimus, millede suuremal arvul Soomest tellimine tänava hiljaks on jäänud, mis aga juba nüüd tulevaks talveks laiemal määral on ette kavetatud, niisama ka uiskude tellimine.

Rõõmustaval viisil edeneb ka meie sõjaväes sport, nimelt on olemas siin nüüd sõjaväelane, kes mitmesuguseid spordiharusi tunneb ja ka kohalikus meeskonnas seda püüab edendada. Nii on tema korralduse läbi sõjaväe varustusvalitsuse laadust ka suuskasi saadud, mida ka isegi eraisikutele väikese maksu eest tarvitada antakse. Ehk need suusad küll halva hoidmise tõttu ladus häd sõitu ei võimalda, siiski võimaldavad nad selles spordiharus noorematele harjutusi, kuna häd Soome suuskasid endisest ajast veel ainult vanematel spordiarmastajatel järel on. Soovitame oma liikmetele ja noorsoole tänava kohalise väeosa suuskasi tarvitada, kuna «Maleva» vanemad suusõitjad neid aita-vad korda seada.

Eelolevaks ajaks sporti tervel Järval maal laiale alusele rajada soovides, kutsub «Maleva» juhatus kõiki Järvamaal asuvaid sporditegelasi ehk sellest huvitatuid isikuid spordiringisid korraldama, kas «Maleva» osakondadena ehk täiesti iseiseivate seltsidena, millede kinnitamiseks ja põhikirjade kokkuseadmiseks. Juhatus valmis on abiks olema, sest suurematest

võistlustest osa võtta on võimalik ainult kinnitatud spordiseltsidel, kes omakorda Eesti spordiliidu liikmed on.

Soovitav oleks kohtade peal korraldamine juba enne kevadet, et igasuguste spordi-abnõude muretsemine aegsaste saaks toimetatud. Ka on «Maleva» valmis teatud tingimistel kohtade peale instruktorigi välja saatma.

Kõigist vähemaistki spordikorralduse mõtetest tuleb kohe «Malevale» teatada. Juhatus asupaik Päides, Tallinna maantee nr. 11.

«Maleva» juhatus.

Spordi tähtsuse pärast palume ka teisi ajalehti seda üleskutset ära trükkida.

Iluisutus võistlused Tartus.

30. jaanuaril korraldas Tartu «Kalevi» selts omavahelised iluisutuse võistlused, millest osavõtsid pool tosinat inimesi. Võistlejad olid kahte klassi jagatud: esimesse klassi kuulusid kõik vanad kuulsused, teise klassi meie noored algajad.

I klass: 1) Reeder 172 punkti (Tartu Kal.), 2) Tedder 151 p. (Kalev Tartu), 3) Tomasson 103 p. (Tartu Kalev).

II klass: 1) A. Kippart (Tartu Kal.), 2) Hausenberg (Tartu Kal.), 3) Vaha.

Ilm oli ütlemlata kena ja sellepärast oli ka inimesi õige rohkesti. Isand Reederile annetati, kui Eestimaa kõige paremale iluisutajale, rahva poolt mitu kenat mälestusmärki.

A. V.

Suusavõistlused Tartus.

20. jaanuaril korraldas Tartu «Kalevi» selts Emajõe suusatamise võistlused. Võistlejaid oli tüki kümme, kõik oma inimesed. Võistluseks oli kaks maad: 1500 m. ja 5000 m. Ilm kui ka lumi kaunis head, kuid siiski ei ole hea sõita, sest jää on ainult õhukese lume korruga kaetud ja see laseb keppisi tagasi libiseda, mis muidugi sõitu suuresti takistas.

Peale selle oli veel suusatamine naistele, mis iseäranis suurt huvitust äratas.

1500 m. meestele: 1) Leppik 9 m. 56,4 s. (Tartu Kal.), 2) Reimann (Tartu Kal.).

5000 m.: 1) Lesk 32 m. 58,3 s. (Tartu Kal.), 2) Treiberg 33 m. 11 sek.

1500 m. naistele: 1) Rebane 10 m. 52 sek., 2) Grünfeldt 12 m. 4 sek.

Need olid esimesed suusavõistlused

meil Eestis. Ajad teiste maadega võrreldes õige halvad. Algus on ju igal asjal raske, küll pärast läheb.

Aut. A. Veiss.

Sport Kuresaares.

Sportlase liikumise ainsaks kandjaks on siin kohaliku Kaitseliidu Spordi-Ring, kes oma liikmetele kavakindlalt võimlemise õhtuid korraldab ja varsti avalikult esineda kavatseb.

Pühapäeval 16. jaanuaril oli Ringi liuvälja avamine, mis sulade ilmade tõttu niikaua viibinud oli. Avamisel oli umbes 300 inimest. Ringil on liuväljast sissetulekut vähe loota, sest suur osa sellest läheb muusika tasuks, linna ja Punase-Risti maksumeks, kuna hinna kõrgendamise järel (praegu 10 mk.) liuväli vist tarvitajaid ei leiaks.

Ei või ütelda, et kohalikul noorsool spordi vastu huvi puuduks, kuid vähem on tema kasutamiseks seni tehtud. Eesti Spordi Liidul oleks tänuväärt ülesanne: väinataguste sportlastega ühendust sõbitada ja juhatust anda.

H. T.

Talvesport Kuresaares.

Talvesport on Kuresaares õige huvitavana ja omapärasena välja kujunenud. Minule, kui võõrale paistab ta ainsa võimsa nooruse avaldusena surnud, väikekodanlise linna tagaseinal. Käesolev talv ei ole üks soodsamaist talvespordile, kuid jutustan omist tähelepanekuist.

— Esimeste külmadega, vaevalt kandva jääga hakkavad isesugused kumisevad ja pudelikorgi tõmbamise sarnased helid väikese jõekese ja lahe pealt kõlama. Seal noorsugu «nuiab» haige, pikavartega puunuiadega läbipaistval jääl uiskledes, peletades ja varitsedes oma saaki.

Kõvemate külmadega, kui jää lahel rohkem kandma hakkab, tuuakse buerid välja. Palju on neid siis paisuva parjiga läikival veesarnasel pinnal kirklikult kihutama — tunned ainult kui tuul kõrvus vuhiseb, silme ees virvendab, jää ja taevas kokkusulavad.

On veel teistsugust purjetamistki, — liuraudel, puri käes, näed noori nooltena silmapiirile kaduvat. . .

Liuraudest peetakse lugu, iseäranis kiirsõidu omist, «norradest», millega aga oskamatult ümber käidakse, sagedasti kõrge

kontsa alla kruvides ja rihmaga kinnites. Ei ole ka silmapaistvaid uisklejaid näha.

Armastatakse enam ikka mere peal uiskleda, vallikraavis igal talvel korraldatavad liuväljad ei ole küllalt ligitõmbavad.

Meri on see, mis talvelgi kidurat linalast elustab. H. T.

Rakvere „Kalevi“ tekkimine ja tegevus.

(Järg).

Järgmine aasta, s. o. 1918 aasta, oli kaunis õnnelik meie seltsi elus. Suvel korraldasime kergejõustiku kursused, mida juhatasid tallinlased Jüri Lossmann ja A. Klumberg. Kursused kestsid juuli algusest kunni augusti alguni. Osavõtjaid oli ka õige rohkesti, tükki kolmkümmend. Neilt õppisime õige palju ja peale kursuste lõppu, s. o. 25 augustil, korraldasime kohe esimesed seltsivahelised kergejõustiku võistlused. Säherdusi võistlusi nägi Rakvere esimest korda. Paljud meie praegused paremad sportlased tahaksid endi tagajärgi nende tagajärgedega võrrelda ja vaadata, palju on nad selle lühikese aja jooksul edasi jõudnud, palju on nende tagajärjed endistest paremad, sellepärast seangi selle esimese võistluse tagajärjed neile silmi ette. Tagajärjed olid järgmised: 1) 100 m. lõpujooks: H. Jürgens 12,4 sek., J. Utter 12,5 s., A. Kook 13 s. 2) Kuul: H. Jürgens 10,22 m., J. Utter 9,60 m., T. Vinnal 9,50 m., 3) Kõrgushüpe hooga: A. Kook 1,45 m., E. Frählmann 1,40 m., H. Jürgens 1,40 m., 4) 400 m. jooks: A. Strauss 61,2 sek., E. Fählmann 63,5 s., E. Valdmann 64,8 sek. 5) Ketas: H. Jürgens 28,30 m., T. Vinnal 26,98 m., V. Järv 24,72 m. 6) Kaugushüpe hooga: A. Kook 5,32 m., J. Utter 5,16 m., E. Nikolai 4,97 m., 7) 1500 m. jooks: V. Sirotkin 4 m. 59,5 sek., A. Lugenberg 5 m. 00,3 min., V. Järv 5 m. 27,4 sek. 8) Odaviske: H. Jürgens 36,02 m., J. Utter 35,34 m., A. Rumm 32,53 m. 9) Kaugushüpe hoota: J. Utter 2,72 m., H. Jürgens 2,61 m., A. Kook 2,38 m., 10) Kepihüpe: E. Valdmann 2,35 m., E. Raamat 2,10 m., H. Jürgens 1,90 m. 11) Teatejooks: (800+400+200+200) Sirotkin, Strauss, Kook, Utter 4 m. 28,2 sek.

Järgmised võistlused pidasime septembrikuul, milledes ka viievõistlus ühes oli. Jällegi olid võistlused seltsivahelised. Paljud neist võistlejatest puhkavad praegu mulla all, nagu st.-kaptin H. Jürgens ja st.-kapt. E. Nikolai, kes Eesti iseseisvuse

eest võideldes vaenuväljal langesid, esimene neist Jõhvi ja teine Narva all. Rahu nende põrmule! Peaie võistluste mängisime sakslastega sagedasti jalgpalli. Tol korral mängis isegi Ado Anderkopp kaasa.

Sügis tuli ikka lähemale ja lähemale. Ajad muutusid õige raskeks. Sakslased, kes suve jooksul mitmesuguseid takistusi olid teinud, pidid nüüd lahkuma ja meie olime rõõmsad, mõteldes, et nüüd saame iseseisvalt, vabalt töötada. Kuid kõik meie head lootused läksid nurja, sest enamlased hakkasid peale tungima ja meie olime sunnitud nendega võitlusesse astuma. Nad võtsid Rakvere ära ja meie pidime tükki aega kodust ära olema.

Tagasi tulles asusime küll kohe tööle, aga sõda oli meie hoobi annud, millest toibumine hulk aega nõudis. Meil oli raamatukogu, milles 500 köidet, aga tagasi tulles oli ainult 100 köidet järel. Kõik meie kergejõustiku riistad olid kaduma läinud. Meie pidime neid uuesti muretsema hakkama, aga selleks oli jällegi raha vaja. Ka talvesport oli soikus. Ei olnud meil liuvälja ega midagi.

See sõjakäik mõjus nii halvavalt meie seltsi peale, et meie 1919 a. jooksul ei suutnud ühtegi võistlust korraldada. Ainult paar pidu panime toime, et endi seltsi aineliselt tasakaalu viia. See läks meil ka hästi korda. Talvel töötas liuväli kiriku heinamaal. Aga et talv halb oli, siis töötas liuväli 6000 mk. puudujäägiga, mis muidugi pidude sissetulekutega kinni kaeti.

1920 aasta on üks õnnelikumatest tegevuse-aastatest meie seltsi elus. Verine võitlus on rahule maad annud. Seltsi liikmed on vaenuväljalt tagasi ilmunud, et endile kodu luua. Nad on seda suutnud. 1920 aasta on kosumise ja koondumise aasta seltsi elus. Oleme õige palju edasi jõudnud, oleme hulga noori endi ümber kogunud ja nende peale võime julgesti tuleviku lootused panna. Peale selle oleme meie ka majandusliselt tugevamaks läinud. Linnavalitsuse käest saime 10.000 marka ja ka maakonnaavalitsus toetas niisama suure summaga. Selle raha tarvitasime muidugi kõigetarvilisemate asjade ja abinõude muretsemiseks. Korraldasime endile „Rahvamaja“ seltsi aeda kena spordivälja, mis 13 tuhat marka maksma läks. Esimesed ülemaakondlised võistlused endi uuel väljal pidasime 24. ja 25. augustil, millest osavõtjaid vähepoole oli. Ka väli jättis mõndagi veel soovida. Nädal aega hiljem, 3. oktoobril, korraldasime murdmaa jooksu 6000 m. peale, millest osavõtmine õige elav oli. Esimeseks tuli kohale meie tub-

lim jooksja Erlich, kellest palju loota võime. Järgmised ülemaakondlised võistlused, ühes viievõistlusega pidasime 10. okt. ära. Nüüd oli osavõtjaid õige rohkesti, umbes kolmkümmend. Viievõistlus oli karika peale, mis kingitud summadest ostetud. Suure hooaja lõpetasime 17. okt. jalgpalli-mänguga, mis meie seltsi ja Narva koondatud komandode vahel ära peeti. Mäng lõppes 1:1 vastu.

Praegu valmistame talvise hooaja vastu. Liuväli tuleb „Rahvamaja“ tiigile ja on palju avaram, kui endine. Putka saab ka varsti valmis ja niipea, kui aga vähegi võimalik, avame liuvälja, ja ühes sellega alustame ka jääpalli mängu. Käimas on praegu võimlemise kursused. Talviseks hooajaks on meil 21 paari suuske ja kolm kelku. Kavatsusel on liumäe ehitamine. Raskejõustiku meeste jaoks otsime praegu stanget ja kui kellegil müüa on, siis palume lahkesti juhatusele teatada. Peale selle tahame lähemal ajal endile ruumisid muretseda, kus võiks lugemisetuba sisse seada, kus võiks maadelda, turnida ja ka tõsta. Meil on ka oma näitegrupe, mis üks parematest Rakveres.

Seltsi algusest kunni siinemaale ei ole meie juhatuse ega seltsi liikete vahel ühtegi tüli ega nägelemist olnud. Nii töötades võime üle-eestimaalistele võistlustele, kui ka 1924 a. üleilmilistele mängudele julgesti vastu vaadata. Seks jõudu ja edul
27. 11. 20. A. V.

Eesti esivõistlused kiiruisutamises 1921. a. peale.

Ch. Burmeister — 1500 mt. jooks.

Väljamaalt.

Toon mõned kiiruisutamise tagajärjed Soomest ja Norrast, et meie võiksime endi tagajärgi nendega võrrelda.

16. jaanuaril olid Norras Dammerstati linnas võistlused, millest nende paremad uisutajad osa võtsid.

500 m.: 1) Larsen 46,2 s. 2) Ström 47,1 sek. 3) Pedersen 47,2 sek.

1500 m.: 1) Olsen 2,25,6 m. 2) Larsen 2,26 m. k) Ström 2,30,4 m.

5000 m.: 1) Olsen 8,53,8 m. 2) Larsen 9,04,4 m. 3) Moen 9,20 m.

500 m. (noortele) Nilsen 47,2 s.

1500 m. (noortele) Jonsen 2,37,5 m.

22. jaanuaril olid Helsingis rahvusvahelised võistlused. Ilm tuuline, sajab peenikest udu vihma, kuid tagajärjed siiski üllatavad.

500 m.: 1) C. Thunberg 46,4 s. 2) Vallenius 47,4 sek. 3) Tuomainen 48 sek. Seitsmendama aeg 49,4 sek.

5000 m.: 1) Tuomainen 9 m. 9 sek. 2) Thunberg 9,10,5 m. 3) Bergström 9,22 m. Kaheteistkümnendama aeg 9 m. 52,5 s.

Iseäranis tugev oli võistlus Thunbergi ja Tuomaineni vahel. Skutnabb jäi mõlemis maas neljandale kohale.

Mida näitavad need tagajärjed? Neist paistab meile silma, et nende viimastel uisutajatel on ka märksa paremad tagajärjed, kui meie Eestimaa esijooksjal. Ilmaga seda seletada ei või, sest Soomes oli ilm palju halvem, kui meil. Võib olla, et pajatavad meie uisutajad ise selle üle leheveergudel. Huvitav kuulata.

Zan. . .

H. Muffs heitis Chicagos fetast 45 m. 13,5 cm.

Helsingis, 15. detj. 1920. a. toimepandud fergejõustiku võistlustel, mis võimlemisjaalis toime pandi, jaanutati järgmised tagajärjed:

Rõrgus hoota: Johanson G. K. V. 140, D. Waven 130. Kaugush. hoota: Johanson 3.06, D. Rojchier 3.02,5, D. Waven 298. Kolmik h-ta: Johanson 9.00, D. Rojchier 8.82,5, D. Waven 8.61,5.

Tulemal kevadel peetakse Helsingis eimised võistlused lennuaparaatidel ära.

Rootsi odaviskaja G. Lindström jaavutas kümnevõistluses järgmised tagajärjed:

100 m. — 12,2; 400 m. — 65; 110 m. — 20,0; förgush. — 167; faugush. — 5,77; fetas — 32,11; oda — 56,44; tuul — 11,49; 1500 m. jooksust ei võtnud tema osa ja tei washüppes ei õnnestanud temal hüpe. Kogu punktide arv — 5184,665.

Prantsuse raskusetõstja Gadine on tõuganud parema käega — 185,3 kg., mis uus ilmareford on. Schweitslane Doriaz tõukas 184 kg.

Prantsuse ja Sürimaa vaheline jalgpallivõistlus peetakse märtsikuul 1921. a. ära.

Euroopa esivõistlused peetakse „S. U. L.“ teatel Stockholmis veebruarikuul ära.
„S. U. L.“

Rahvusvahelistest maadlusvõistlustest, mis Helsingis S. K. W. poolt korraldati, võtsid muude seas osa E. S. S. „Kalevi“ liige E. Pütsepp ja W. S. „Spordi“ liige A. Ruff. Esimene omandas teise auhinna ja viimane kolmanda auh. Wiiburis peetud võistluses võitis E. Pütsepp teise auh. ja M. Müller („Kalevi“ — Tall.) kolmanda auh. Willu.

Eestlaste voit kiirusutamisel Lätimaal

Leupäeval ja pühapäeval peeti Riias rahvusvahelisi kiirusutamise võistlusi, kust osa võttis muu seas ka meie parem kiirusutaja Burmeister (Tallinna «Sporti» liige). Lätlaste poolt esines vastasena Eberlein, endise nimega Hasenus, keda kodumaa kergejõustiku ilm veel väga hästi mäletab kui 800 ja 1500 meetri jooksjat. Osa võttis samuti ka üks endistest Peeterburi uisutajatest — Rumba. Tagajärjed olid:

500 meetrit: 1. Burmeister — 49 sek.; 2. Eberlein — 50,8 sek.; 3. Rumba — 50,8 sek.; 4. Ragis — 53,7 sek.; 5. Lukstein — 55 sek.

1500 meetrit: 1. Burmeister — 2:36,7 sek.; 2. Eberlein — 2:38,8 sek.; 3. Rumba — 2:42, 2 sek.» 4. Ragis — 1:55,8 sek.

5000 meetrit: 1. Burmeister — 9:19,3 sek.; 2. Eberlein — 9:20,4 sek.; 3. Rumba — 9:49,8 sek.; 4. Lukstein — 10:19,8 sek.; 5. Ragis — 10:20,2 sek.

10.000 meetrit: 1. Burmeister — 19:17,4 sek.; 2. Eberlein — 19:21,6 sek.; 3. Rumba — 20:13,3 sek.; 4. Lukstein — 21:20 sek.; 5. Ragis — 21:50 sek.

Esimesele kohale jääb seega Burmeister, 4 punktiga; teisele Eberlein, 8 punktiga; kolmandale Rumba, 12 punktiga.

Burmeister võidab sellega karika, mida ta kolm korda Riias kaitsma peab.

Kolmes maas, nimelt 500, 5000 ja 10.000 meetris on Burmeisteri ajad paremad kui Eestimaa rekordid. Kui silmaspidada, et jooksuring Riias kõigist 250 meetrit pikk oli, ning tihedalt lund sadas, peab tagajärgi heaks arvama. Paremates tingimustes ei tarvitse meie Burmeisteri eest ka rahvusvahelistel võistlustel häbi tunda. Tahaksime teada 12. ja 16. märtsil Soomes ärapeetavatel rahvusvahelistel võistlustel heameelega näha.

Riri toimetusele.

W. a. „Eesti Spordilehe“ toimetus! Palun järgmistele ridadele ruumi leida:

„Eesti Spordilehe“ nr. 13—15 m. a. weergudel leidisin kirjatuiki, pealkirja all „Jalgpalli mäng Narva loodatud komando ja Rakwere „Kalevi“ vahel.

Kõigepealt tahaks autorile selgeks teha, et 17. okt. m. a. võistles Rakweres mitte „fondatud“, vaid „Wõitleja“ spordisakonna jalgpallikomando.

Otsikohe ütelda: 2—3 mängijat Rakwere „Kalevi“ jalgpalli-komandost pidasid endid liig väljakutsuvalt üles. Loon paar näitust.

Pool esimest waheaega läheb mäng, ehk küll ägedalt, kuid ilma wahejuhtumisteta; ihegi ei olnud ühtegi ütelust kumbalgi poolt. Särsku aga, nagu hr. Lu... la ise toonitab, „kalemlased saavad hoogu“ ja mäng muutub sagedasteks teravuste heitumisteks kalemlaste poolt: „anna talle“, „õnnuma k.....“ (finitusfõna selle juures) „narrowakatele“ ja mõni „energiline spordimees“ ongi juba selle peal väljas. Ball jääb tagumise plaani peale, sihiks on ainult fondimurdmine. Wähe aja pärast ongi mõni mees eesmärgil, seft ühel „Wõitleja“ ko-do mängijal on põlw we-rine.

Mäng kestab edasi, märkused kohtuniku poolt lähewad sagedamaks. Waewalt lendab pall paar korda üle platji, kui käib kohtuniku wile ja — mis pilt paistab kõigile filmi! — rakwerelane, rusikad püsti, sõnadega „ma löön sind maha“, „ega ja Narwas ei ole“, on „Wõitleja“ ko-do mängija kallal omakohut mõistmas. Pean tänama hr. Lojsmanni, et jõudis meeskut sportlast waigistada, ja palus teda peale jeda intsidenti ajutiijelt platjilt lahutada. Õnneks mõni minut hiljem lõppes esimene pool võistluseaega.

Lustatud hr. Lu... la! Teie, kui „spordimees“, oleks samuti loobunud sarnasest mäng-riiust ja loodan, et kunagi etteheidetega „suur muda, kõle tuul ja mägi“, ei hakka neid mängijaid puhtaks pesema, kes tõesti õppima peawad.
A. K.

Las kasvame me
tõusev sugu!

„Eesti Spordilehe“ noorsoo
kasvatusline osa.

Eesti Boy-scout

Eesti boy-scoutide organisatsiooni
„Noorte seppade“ ajairi

Tegew toimetaja E. Tuulik

№ 6

1. märtsil 1921. a.

№ 6

Boy-scouting Eestis.

(Järg 2°.)

Kuid siiski.

Selle sõnumiga oli iga noor omale uut jõudu, uut energiat juure saanud, et uuesti töö juure asuda ja pooleli jäänud tööd lõpetada.

Ja nii ka oli.

Mõningad nädalad peale eelpool toonitatud juhtumist kutsus h-ra Ounapuu ka kõik endised boy-scoutid Pikk tän. nr. tervisvõimlemise asutusse kokku, kus meil ühine nõupidamine oli. Nimelt — kuidas omi tegevuspiire ja edaspidist tegevust igatepidi suurendada ja laiendada.

Said mõningad uued otsused vastu võetud, seal juures; Eesti scoutide ajakirja loomine, ühise raamatukogu asutamine jne.

See esimene koosviibimine oli meile kui kevade, kus meie võisime seda talveund endast ära raputada, asudes uude hoopis värvirikkamasse ja kujukamasse ellu.

Nii libisesid jällegi mõningad nädalad mööda, vahepeal paar korda kooskäies mõtteid vahetamas.

Ja nii ligines esimene detsember üleilmne scoutide püha. *)

*) Scoutidel on kaks kõigesuuremat püha: 23. aprill ja 1. detsember. 1. detsembri pühendavad kõik maailma boy-scoutid oma emadele, pidades meeles, et ema on lapsele kõige lähemal. Nad katsuvad sel päeval ema vastu midagi iseäranis austamise väärilist üles näidata.

Kogusime jällegi h-ra Ounapuu juure kokku, kus ta meile pikemalt päeva tähtsust katsus ära näidata, neid halbu külgesi ja ajaolusi meelde tuletades, milles Eesti ema on pidanud meie noorust kasvutama jne.

Sel päeval ilmus ka esimene Eesti scoutileht, mis pidi esimesi juhatusi meie noortele scoutidele andma ja ka teistele, kes asjast huvitatud.

Pärast kõnet oli meil veel lõbus koosviibimine scouti pudru ja muude mõnusus-tega, mille eest meie tänu võlgname pr. Ounapuule.

Nii siis, meie olime suutnud jällegi oma vankri uuesti roobastele ajada, hinges ainult tahtmine energilisemalt edasi rühkida, et ometi ükskord oma suurtele sihtidele ligineda ja näidata, et meie hingedes põleb endiselt nooruse tuli, et meie võime jällegi hõisates nooruse võidulippu üles tõsta, hüüdes: «Las kasvame, me tõusev sugu!» jne.

Kuid ei.

Ka seekord ei tahtnud saatus oma rahustavat ja vaigistavat kätt meile tunda anda, ka seekord paiskas ta meid uuesti elu keerlevaisse laintesse, mille algus veel pimedamana ja õudsemana näis, kui see alles oli olnud.

Laager ja laagri elu.

Vene keelest E. Kask.

Kuidas laagris tuld üles teha.

Arge arvake, et see nii lihtne on teha,

et siin midagi seletada ei ole. Nii kui igas asjas, nii ka siin, on ainult üksainuke õige viis, ja peale scoutide on vähe neid, kes seda õieti oskavad teha.

Ennem kui tuld üles teha, lõigake ehk põletage tule aseme ümbert kõik rohi, kanarpik ja muu kergesti põlema hakkav materjal ära, sest muidu võib tuli väga kergeste nende kaudu laiali laguneda. Selleks võtke eeskujul metselanikkest: nemad ei unusta seda üldgi tegemast, kuna just vastuoksa, on palju metsapõlemisi tekkinud poisikeste hoolimatuse läbi, kes seda juhatust hoolega ei täitnud. Kui te rohu ära põletate, siis tehke seda tükkaaval ja alati olgu teil vanu mäрге kotte ehk mätteid käepärast, milledega tuld võite sumbutada, kui tarvilik koht juba puhas on. Vaadake hoolega, et tuli teie võimusest välja ei pääseks, sest väga õige ja tabav on ütetus: «Tuli on hea sulane, kuid väga halb peremees!»

Kuidas tuld saada.

Et tikud märjaks ei saaks, hoidke neid plekki toosi sees.

Suurekstegev klaas, ehk veega täidetud pikksilm koondavad hulga päikese kiiri ühe punkti peale, nii et nende abil on kerge paberit ehk muud kergesti põlema hakkavat materjali põlema panna.

Et tuld tulekivi abil saada, lööge tulekivi vastu noatera ehk teraspulka nii, et tulesäde taela sisse kargaks; peale seda puhuge tuli üles. Kui puud ehk laastud juba hõõguma on hakanud, siis vibutage kätt nõndega natukene õhus, et tuli lõkkele lööks.

Taela võib valmistada kuivatuspaberist, kastes teda püsirohu ja salpeetri segu sisse; peale selle tuleb paber hästi ära kuivatada.

Kuidas tuleriita üles teha.

Kirjaliku juhatuse teel on võimata inimesele selgeks teha, kuidas tuleriita õieti üles tuleb teha. Esiteks lugege allpool järgnev juhatus tähelepanelikult läbi ja siis katsuge teda praktika peal tarvitada, senni kunni te selle kunsti selgeks õpite. Raske ta iseenesest ei ole.

Et tuleriita üles teha, pange natuke laaste ehk täiesti kuive oksa väiksesse hunnikusse, mida alt paberiga ehk õlgedega põlema võib süüdata. Pealt laduge sel määral, kui tuli põleb, vähehaaval ikka rohkem ja rohkem oksakesi ja muud põlemise materjali peale: järk järgult ikka suuremad, kunni lõpuks päris puu halge tulle võib panna.

Söögi keetmise juures läheb palju hõõguvaid süsa tarvis. Kõige kergem saab seda tähttule abil (joon. nr.): neli puuhalgu pannakse ristamisi, otstega tulle, ja sel määral, kuidas otsad ära põlevad, tuleb neid ikka edasi tule poole liikata. Nii me saame kõik aeg hõõguvaid süsa. See tuleriit on väga hea söögi keetmiseks: ta annab vähe tuld ja suitsu, ja temaga on vähe vaeva näha, sest tule materjali saab sel teel juurelisatud, et puuhalge ikka tulle ligemale nihutatakse.

Märja maa peal ei maksa tuld tegema hakatagi; sel juhusel on parem tuld teha raud panni peal, teda ei ole ka pärast raske natukese külma vee ja liiva abil puhtaks pesta, senni, kunni ta veel tulle on.

Tuld võib ka lootsiku põhja peal üles teha, kui põhi savi ja mullaga kinni katta.

Tuleb meeles pidada, et puumaterjali puudusel hästi kuiv lehmasonnik, kondid, turvas ehk põlevkivi head kütteained on.

Kuidas liht keedukollet valmistada?

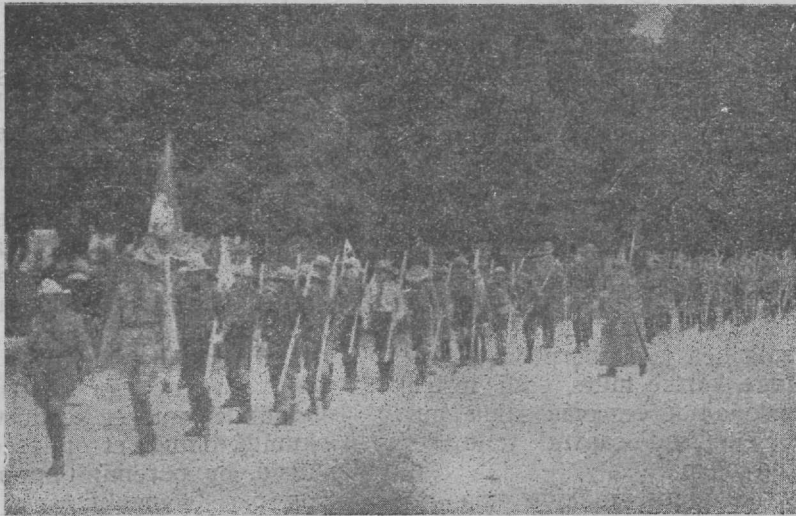
Ameeriklased, kui väga praktiline rahvas, leidsid kõige parema keedu-kolde üles. Lööge maa sisse, natukene längus, kaks paaritollist puu roigast, 2—2½ jala kaugusele teine teisest. Nende kahe ridva najale pange ühejämedusi puuhalge, nii et väike sein tekiks. Veel kolm ümar-gust halgu sünnitavad kolde otsa ja kaks külje sein. Sees tehakse piramiidi taoline tuli üles, mis palju soojust annab.

Et sööki katlakese sees valmistada, on tarvis katlakest kuuma tuha sisse panna. Ehk tehke kolmest oksast kolmjalg tule kohale (otsad saavad ülevalt ühte seotud). Ketiga ehk traadiga lastakse katlakene tule kohale alla.

Järgmine tule-kolde tegemise viis seisab järgmises: pange teliskiva kahte ritta, nii et kaks 6-jala pikkust seinu saab. Pealt on seinad tasased, kuna seinade otsad ühest otsast 4 tolli ja teisest otsast 8 tolli kaugusel üksteisest oleksid. Laiem ots tuleb muidugi tuule poole pöörata.

Niisamuti võib ka maa sisse kraavikese kaevata ja katlakese kraavi äärte peale panna (kraav ei tohi lai olla et katlakese sisse kukuksid). Katlakeste vahelkohad tulevad kas kividega ehk mätastega pealt kinni katta, nii et tuul hästi tõmbama hakkaks. Tuld «toidetakse» muidugi sealt poolt, kustpoolt tuul on. Teise otsa võiks veel korstna teha, et tuule tõmmet suurendada.

Säherdune keedu-kolde on siis hea, kui toitu suurema hulga scoutidele tuleb valmistada. (Järgneb.)

Scoutide paraad Tallinnas.

Tarvilikumad teadmed scoutidele.

Soovitused salga päälük ja kordnikkudele.

1) Pidage meeles, et salk scouta — see ei ole mitte juhtumisi kokku kogunud salk poissa, see on pere, kus kõik scoutid vennad on, ja teie — vanem vendadest.

2) Püüdke, et teil sälkas ainult niisugused scoutid oleks, kes teie ja teiste salga scoutide poole hoiaksid. Kui teie salka aga keegi uus sattub, kes teile vähe tuttav on, siis katsuge oma olekuga tema vastu, aitamisega ja hea eeskujulikkusega nii teha, et tema teid ja teie salka vennalikult armastama hakkaks. Siis saab tema aru, mis tähendab salga au ja hea nimi, siis katsub tema teistega ühes, et teie salk teistest mitte pahem, vaid parem oleks.

3) Olge alati kõikidega ühesugune alati rõõmus ja energiline. Las' teised teid pealt vaadates võtta omale tähelepanemata teistest eeskujut.

4) Et teised seltsilised salgast teistest eeskujut võtaks, seks peate teadma kõik, mis peab teadma scout, ja mõistma kõik, mis peab mõistma scout, — hakates sõlmede sidumisest ja lõpetades õnnetute peastmisega.

5) Pidage meeles, et kui teie salka ühe algaja vastu võtate, ei pea teie temale mitte üksi asjad ära seletama, vaid ka tegelikult näitama. Algaja õpib teid pealt vaadates ja teie järele tehes.

6) Ehk te küll olete vanem, «vanem seltsiline», «vanem vend» ja väljaspool koguni teistega ühesugune, kuid õpetuste ja luurajate-mängude juures veel peale selte teiste ülem.

Halb on see salk, kes ei tee oma esvedaja järel, ja kellel ei ole arusaamist, et iga scouti kohus on heameelega oma ülema käsku täita.

Niisugune salk laguneb, ja tehke siis selgeks, et see ületüldistes huvides ei seisa.

Päälükud nõudke, et teile pool saljuti antaks, kui te kellegile scoutile käskusi annate (muidugi õppuste aegu.)

Alati olgu teil valmis teie enda poolt kokku seatud kava «jutuajamiseks lõkke ääres», «jalutuskäikudeks», mängudeks jne.

Katsuge nii teha, et ühed ja needsamad mängud tihti et korduks, sest muidu muutub see tüütavaks. Siis õpetage seltsilistele alati midagi uut. Mitte üks päev ei tohi asjata kaduma minna.

8) Oeldaks: «Aeg on raha». Ei, aeg on kallim kui raha, teda ei saa osta ega ka tagasi võtta.

9) Kui instruktore teile kohuseks teeb iseseisvalt mängu juhatada, siis on teile väga tarvilik teie enda valmistatud «kava».

Muidu sattuksite naeruväärt seisukorda, kui ei ole ette valmistatud ja ei tea millest peale hakata.

10) Valige endale omast salgast abiliiks ja asetäitjaks keegi energiline ja harjunud scout, kes niisamuti kui teiegi võiks eeskujuks olla, mõistaks komandada ja mängusi juhatada.

11) Teie kui salga päälük olete esimene, salga kordnik teine jne. Seadke ka kõik teised numbrite järele.

12) Seadke oma salgast täielik nimekiri kokku, ära tähendades igatühe elukohta, nime ja liignime, samuti ka sündimiseaeg

ja kus koolis käib, mitmenda järgu scout ta on ja millal eksami annud.

12) Pidage meeles, et teil kui salga juhil seisab ees ehk küll huvitav, kuid väga tõsine töö.

Teie peate kõige salga scoutidele seadust õpetama: seadust, kommet, mängusi, reaõppust ja kõike scouti vilumust ja osavust. Teie peate neist täied scoutid välja õpetama.

13) Teadke, et kui salga juht hea, siis on ka salk hea ja ümberpöörduv.

14) Arge kartke mitte endi instruktorite ja nende abide ees oma salga huvisi kaitsta. Seltsilised saavad teile selle eest tänulikud olema.

Arge kartke õigust rääkida oma ülema, ärge varjake endi puudusi, vaid katsuge neist kuidagi lahti saada.

Iseäranis katsuge aidata nõrgemaid scouta, üleüldse neid sagedamini õpetada ja neile eeskujuks olla.

15) Kui teie näete, et võimata on asja ajada, siis paluge instruktorige teie asemele kedagi teist määrata.

15) Valmistage endid selleks ette, et pärastpoole instruktorige abiks saada.

Soovitused scoutide ridadesse astujatele.

1) Arge astuge scoutide ridadesse enne, kui teie ei ole mitte otsustanud täiesti täita kõiki scoutide seaduseid ja kombeid, kui teie ei või mingisugust heategu teha, kui teie ei või oma ausõna pidada, kui teie ei või ennast sundida hoolsale ja virgale tööle. Katsuge ennast kõiges selles järele.

2) Paluge instruktorige teid sinna salka kirjutada, kus teil kõige rohkem sõpru on, kellega teie ühes võite töötada ja õppida.

Salga kokkukutsumiseks on soovitam, kui ühes klassis õppivad või ühes raioonis elavad scoutid endid ühte salka koguksid. Arge olge ainult sõpradeks, vaid ka vendadeks, aidake üksteist õppimises, mängudes, töödes ja üleüldse kõigis, milles võite, sest kõik scoutid on vennad.

3) Hoidke oma rühma ja salga au ja head nime, ja kui teil seal keegi niisugune on, kes ei täida scouti seadusi (näit. suitsetab, joob viina jne.), siis andke temale nõu kas heaks scoutiks hakata ehk rühmast välja astuda. Ehk andke aukohtu kätte otsustamiseks, kuidas sellega ümber käia, kes rühma head nime rikub.

4) Püüdke ennast ettevalmistada 2. ja 1. järgule, ja siis salga juhi kutsele: pois-sa on palju, kes soovivad scoutideks haka-

ta, aga neid ei või senni rühma võtta, kunni meil küll ei ole hästi ettevalmistatud, energilisi ja tegevaid salga juhte.

5) On poissa, kes teie üle naeravad. Olge nende vastu sõbralik. Seletage neile ära scoutingu põhimõtted, seadused j. m. püüdke oma jutustamisega ja eeskujuga nendest päris scouta teha. Arge saage pahaseks pahade poiste peale; nende üle tuleb ainult kahetseda ja neid oma eeskujuga parandada püüda.

6) Püüdke koduseid rõomustada häade tagajärgedega koolis. Pidage meeles scoutide raudset seadust. Mitu korda on kuulda olnud, et õpilased, kes rühma astusid, on paremini õppima hakkanud. See on päris loomulik, sest scoutid teavad, et nad ei õpi mitte teistele, vaid ainult omale, et «olla valmis» elule, «olla valmis» kasutoojaks tervele inimkonnale.

Niisama täpisealt hoolitsevad scoutid ka oma tervise eest; sellega ei tee nad kellegile teisele head, vaid iseendale.

7) Püüdke ise raha teenida, (korjata) scoudi vormiriiete muretsemiseks; kepi ja seljakoti võite ise teha. On ka scoutisi, kes ise endale vormi on õmmelnud. Vorm on scoutile tarvilik, tema seob meid kõiki ligemalt ühte ühisesse peresse: ta on praktiline jalutuskäikudel ja mängudel. Kõikide maade scoutid kannavad ühisvormi.

8) Olge aupaklikud endi salga juhtidega õppuste, kogumiste ja mängude ajal ja ülepea alati, kui teie vormis olete; tehke neile pool saljuuti, nende poole pöörates või mingisugust korraldust ära kuulates. Halb on see salk, kus ei ole vabatahtlikku distsipliini. Neis salkades meie asi edasi ei lähe, see salk laguneb.

9) Pidage päevaraamatut mängude, kogumiste, jalutuskäikude, laagrite, lõkke juures jutuaajamiste ja muude tähtsate juhuste üle.

10) Muretsege endile scoutide käsiraamatuid ja teist scoutidesse puutuvat kirjandust.

Kroonika.

Teadaanne „Noor-seppadele“.

Teatan, et üleüldine koondus 4. märtsil kell 4 staabi ruumides ära peetakse. Päevakord: 1) Aruanded I. Uleriikliselt kongressilt. 2) Referaadid a) Ed. Tuulik: scoutide käsud ja moraalne kasvatus. b) E. Kask: «Tegelikud juhatused laagri korraldamiseks. 3) Läbirääkimised. 4) Jooksavad asjad.

Noor-seppade peakorteri päalik: E. Tuulik.